

BULLETIN

1987

poplatek se nevybírá v případech, kdy účastník nebo jiná osoba požádá osobně o sdělení jména znalce nebo tlumočnicka ze seznamu vedeného u soudu. Naproti tomu písemné sdělení jiného znalce nebo tlumočnicka je třeba zpoplatnit částkou 10,- Kčs podle položky 22 sazebníku. Vzhledem k tomu, že v uvedených případech nejde o výpis ze správních záznamů nebo správních spisů vedených soudem, není namístě poplatek vybírat.

/Nejvyšší soud ČSR, CpJ 35/86/

č. 10

Dokud není stavba reálně rozdělena, lze platně učinit předmětem převodu buď celou věc, nebo její ideální díl. Pokud má být např. převedena reálná část stavby, musí jít o takovou její část, která má již právně povahu samostatné věci. Reálně rozdělení stavby je možné jen tehdy, jestliže vzniknou na základě stavebních úprav učiněných podle stavebních předpisů samostatné věci. Přitom k reálnému rozdělení stavby na dvě nebo více samostatných věcí nestačí rozdělení stavební parcely geometrickým oddělovacím plánem.

Udělení výjimky z ustanovení § 15 vyhlášky č. 104/1966 Sb. x/ ministerstvem financí ČSR podle ustanovení § 33 citované vyhlášky nezbavuje soud povinnosti zabývat se platností smlouvy o převodu nemovitosti ve smyslu ustanovení § 39 o.z. i z hlediska ustanovení § 118 o.z.

/Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 20. 12. 1985, 3 Cz 43/85/.

Z o d ů v o d ě n í :

Žalobce se domáhal vydání rozhodnutí, jímž by bylo určeno, že smlouva o bezplatném převodu části domu č. 53 a sta-

x/Nyní vyhlášky č. 90/1984 Sb.

vební parcely č. kat. 642/1 o výměře 290 m² uzavřená dne 20. 3. 1969 mezi F.K., Z.K. a československým státem, zastoupeným Komunálními službami Ch. /právním předchůdcem žalobce/, je neplatná. K odůvodnění žaloby uvedl, že smlouva vycházela z oddělovacího plánu střediska Geodézie Ch. ze dne 5.2.1969 č.z. 762-0022-9-0503 a z toho, že tímto plánem byla část výše uvedeného domu a stavební parcely reálně oddělena. Reálně oddělení však nebylo ve skutečnosti provedeno, a proto smlouva obsažená v tomto směru nepravdivé údaje. V důsledku tohoto fiktivního oddělení je nucen žalobce platit žalovaným za pronajaté prostory v jejich části domu vysokou úhradu, což i s přihlédnutím k dalším okolnostem, např. nemožnosti dosáhnout s nimi dohody ohledně oprav domu, je v rozporu se zásadami řádné správy a ochrany národního majetku.

Okresní soud návrh zamítl a žalobci uložil, aby žalovaným nahradil náklady řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že smlouva ve výroku rozsudku uvedená není v rozporu s ustanovením § 39 o.z., neboť ministerstvo financí ČSR udělilo k jejímu uzavření ve smyslu ustanovení § 33 vyhlášky č. 104/1966 Sb. výjimku z ustanovení § 15 citované vyhlášky a stavební úřad se vyjádřil kladně k možnosti reálného rozdělení nemovitosti. Pokud nebyly splněny podmínky reálného rozdělení, může se žalobce domáhat plnění ze smluvního vztahu.

Krajský soud rozsudek okresního soudu potvrdil a žalobci uložil, aby nahradil žalovaným náklady řízení. Ztotožnil se se závěry okresního soudu o tom, že "smlouva je po formální i věcné stránce perfektní a žádný zákonný důvod nesvědčí o její neplatnosti". Smlouva vycházela z reálně oddělené části nemovitosti podle oddělovacího plánu střediska Geodézie a je na účastnících, aby si upravili užívací vztahy z této smlouvy pro ně vyplývající, pokud snad - jak žalobce tvrdí - veškeré podmínky pro rozdělení dosud splněny nebyly.

Těmito rozsudky byl porušen zákon.

Z dosavadních výsledků dokazování vyplývá, že žalobce má ve své správě dům čp. 53 v Ch., se stavební parcelou č. kat. 642/1 a stavební parcelou č. kat. 641 v katastrálním území Ch., zapsané v evidenci střediska Geodézie v Ch. na č. listu 71, které byly převedeny do státního vlastnictví podle vládního nařízení č. 15/1959 Sb. rozhodnutím finančního odboru ONV Ch. ze dne 11.6.1960 č.j. fin. 741/59. V oddělovacím plánu ze dne 5.2.1969 č.z. 762-0021-0503 střediska Geodézie se uvádí "reálně oddělena stavební parcela č. kat. 642/1 o výměře 290 m².

Bylo proto povinností soudu zabývat se tím, zda v době uzavření smlouvy bylo provedeno reálné rozdělení domu tak, že vznikly samostatné nemovitosti, či zda za reálné rozdělení byla považována pouze geometrická oddělovací čára vyznačená v plánu, popřípadě zda v době uzavření smlouvy dům označený čp. 53 nepředstavoval ve skutečnosti dvě samostatné stavby. Soudy si neověřily tvrzení žalovaných v tom směru, že se jednalo vždy o dva samostatné domy, které původně měly dvě popisná čísla jako nyní a pouze přechodně měly jedno popisné číslo. Postaveny měly být samostatně - dům čp. 53 v r. 1931 a dům čp. 54 v r. 1938, přičemž mezi nimi má být štítová zeď, která má oddělovat oba objekty od základů až po střechu, rozvody vody a elektrické energie mají být v obou domech samostatné, pouze elektrické hodiny jsou údajně umístěny v domě užívaném žalovanými. Pozemky náležející k jednotlivým domům mají být odděleny zdi postavenou na odměřené hranici pozemků.

Ke zjištění potřebných skutkových podkladů bylo třeba provést důkaz podrobným výslechem žalovaných, informovaného zástupce žalobce, popřípadě jeho právního předchůdce, provést důkaz spisy příslušného stavebního úřadu za účelem zjištění, zda v době uzavření smlouvy existovaly dvě samostatné stavby a dva samostatné pozemky či nikoli, popřípadě provést i další důkazy tak, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejplněji.

Jestliže soudy obou stupňů ve věci rozhodly, aniž zjištily náležitě skutečný stav věci, porušily zákon v ustanoveních § 6, § 80 písm. c/, § 120 odst. 1, § 153 odst. 1 o.s.ř. ve

Z ustanovení § 30 písm. c/ o.s.ř. vyplývá, že návrhem na zahájení řízení lze uplatnit, aby bylo rozhodnuto o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem. Naléhavý právní zájem na určení je dán zejména tehdy, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce, nebo kde by bez tohoto určení jeho právní postavení se stalo nejistým.

V projedávané věci žalovaní zpochybňovali naléhavost právního zájmu žalobce na požadovaném určení neplatnosti smlouvy. Okresní soud ani krajský soud se však s námitkami žalovaných v tomto směru nevyvážaly a existenci naléhavého právního zájmu ani neodůvodnily.

Soudy obou stupňů však pochybily i potud, že si pro závěr o tom, zda smlouva ze dne 20.3.1969 o bezplatném převodu nemovitosti je neplatná, neopatřily potřebné skutkové podklady a zabývaly se platností smlouvy pouze z hlediska vyhlášky č. 104/1966Sb.

Podle ustanovení § 118 o.z. předmětem občanskoprávních vztahů jsou věci a práva, pokud to povaha práva připouští. Z tohoto ustanovení vyplývá, že dokud není stavba reálně rozdělena, lze platně učinit předmětem převodu buď celou věc, nebo její ideální díl. Pokud má být např. převedena reálná část stavby, musí jít o takovou její část, která má již právně povahu samostatné věci. Reálné rozdělení stavby je možné jen tehdy, jestliže vzniknou na základě stavebních úprav učiněných podle stavebních předpisů samostatné věci. Přitom k reálnému rozdělení stavby na dvě nebo více samostatných věcí nestačí rozdělení stavební parcely geometrickým oddělovacím plánem. Údělení výjimky z ustanovení § 15 vyhlášky č. 104/1966 Sb. ministerstvem financí ČSR podle ustanovení § 33 citované vyhlášky nezabavuje soud povinnosti zabývat se platností smlouvy o převodu nemovitosti ve smyslu ustanovení § 39 o.z. i z hlediska ustanovení § 118 o.z.

vztahu k ustanovením § 39, § 118 o.z.

č. 11

právo věřitele navrhnout, aby soud určil dobu splnění dluhu ve smyslu ustanovení § 79 o.z. nepodléhá promlčení. x/

/Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 31. srpna 1983 3 Cz 51/83/.

Z o d ů v o d ě n í :

Navrhovatelka se návrhem na zahájení řízení domáhala vydání rozhodnutí, jímž by bylo ve smyslu ustanovení § 79 o.z. určeno, že dluh odpůrce vůči ní z důvodu půjčky v částce 5.000 Kčs je splatný dnem 31.3.1982. K odůvodnění návrhu uvedla, že mezi ní a odpůrcem došlo k uzavření dvou smluv o půjčce. Podle pravé smlouvy, uzavřené dne 9.12.1976, poskytla odpůrci částku 3.800 Kčs. Podle druhé smlouvy z počátku roku 1977 odpůrci poskytla částku 1.000 Kčs. Bylo dohodnuto, že odpůrce jí vrátí včetně úroků celkem 5.000 Kčs, jakmile bude moci. Odpůrce však dosud svůj závazek nesplnil. Lhůta splatnosti stanovená na konec března 1982 by byla přiměřená k tomu, že odpůrce dluží navrhovatelce uvedenou částku již čtyři roky.

Okresní soud návrhu vyhověl. Vycházel ze zjištění, že odpůrce si od navrhovatelky dne 9.12.1976 půjčil částku 3.800 Kčs na zakoupení autobusu a slíbil jí, že vrátí celkem včetně úroků 4.000 Kčs. Dále vzal za prokázané, že počátkem roku 1977 půjčila navrhovatelka odpůrci dalších 1.000 Kčs na úhradu školného v autoškole. Dohodli se, že odpůrce celkovou částku

x/K výkladu ustanovení § 78 a § 79 o.z. viz rozhodnutí uveřejněné ve Sbírce rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR pod č. 68, ročník 1969 a rozhodnutí uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 28, ročník 1984.

5.000 Kčs navrhovatelce vrátí, až bude moci. Tvrzení odpůrce o tom, že dluh již úhradil, okresní soud neuvěřil. Posoudil věc podle ustanovení § 79 o.z. a dovodil, že lhůta splnění určená v souladu s návrhem navrhovatelky není v rozporu s právy socialistického soužití za situace, kdy dluh odpůrce trvá již od roku 1976 a kdy odpůrce před rokem koupil automobil za 2.000 Kčs a v březnu 1982 obdržel 3.600 Kčs jako náhradu z důvodu ublížení na zdraví.

Proti rozsudku podal odvolání odpůrce, který na základě poučení krajského soudu v průběhu odvolacího řízení vznesl námitku promlčení práva navrhovatelky domáhat se určení splatnosti dluhu.

Krajský soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že se návrh, aby bylo určeno, že dluh odpůrce vůči navrhovatelce je splatný dnem 31.3.1982, zamítá. Žádnému z účastníků nepřiznal nárok na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Krajský soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně: po právní stránce však vycházel z názoru, že právo uplatněné navrhovatelkou, tj. právo na určení doby splatnosti půjčky, je právem majetkovým, jehož majetková povaha vyplývá z majetkového vztahu mezi účastníky řízení, ke kterému se upíná. Protože toto majetkové právo není uvedeno v taxativním výčtu nepromlčitelných majetkových práv v ustanovení § 100 odst. 2 o.z., promlčuje se jako každé jiné majetkové právo v obecné tříleté promlčecí době, která počíná dnem následujícím po uzavření smlouvy o půjčce. Dovodil dále, že v projednávané věci již tato lhůta u obou poskytnutých půjček uplynula.

Vztah mezi věřitelem a dlužníkem založený smlouvou o půjčce /§ 384, § 387 az./, je občanskoprávním vztahem, jehož obsah je dán vzájemnými právy a povinnostmi jeho účastníků, které jsou různého charakteru. Jádrem tohoto vztahu je oprávnění věřitele požadovat vrácení poskytnutého plnění a tomu odpovídající povinnost dlužníka toto plnění věřiteli vrátit, tedy prá-